

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра лісового та садово-паркового господарства

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№18816102019

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
ДЕКОРАТИВНЕ РОСЛИННИЦТВО

підготовки магістра

спеціальності: 206 «Садово-паркове господарство»
освітньо-професійної програми: «Садово-паркове господарство»

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Декоративне рослинництво» підготовки магістра, галузі знань 20 «Аграрні науки і продовольство», спеціальності 206 «Садово-паркове господарство», за освітньо-професійною програмою «Садово-паркове господарство».

Розробник: Шевчук М.Й. професор кафедри лісового та садово-паркового господарства, д. с.-г. наук, професор

Рецензент: Коцун Л.О. доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук, к. б. наук, доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 2. 09.2019р.

Завідувач кафедри: _____ (доц. Кичиліук О.В.)

Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією медико-біологічного факультету
протокол № 2 від 09.10.2019р.

Голова науково-методичної
комісії факультету _____ (доц. Дмитроца О.Р.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Шевчук М.Й., 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни Декоративне рослинництво подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	20 Аграрні науки та продовольство 206 Садово-паркове господарство «Садово-паркове господарство» Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання 5
		Семестр 9-ий
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські)___ год. Лабораторні - 32год. Індивідуальні - год.
		Самостійна робота 104 год.
ІНДЗ: €		Консультації 12 год.
		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни Декоративне рослинництво - сформувати у студентів знання про сучасні види декоративних рослин, агротехніку їх вирощування.

Основними завданнями дисципліни є те, що курс Декоративне рослинництво спрямований на отримання теоретичних і практичних навиків студентів, які необхідні для засвоєння спеціальних дисциплін та практичної роботи із організації створення садово-паркових композицій.

Знання теоретичних положень і практичних навичок з предмету Декоративне рослинництво необхідні для вирішення проблем озеленення населених пунктів, проведення дизайнерських робіт при облаштуванні і озелененню територій.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Вивчення дисципліни Декоративне рослинництво збагатить студентів базовими знаннями при створенні садово-паркових комплексів, ефективного ведення лісового господарства.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна Декоративне рослинництво складається з двох змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Основи декоративного рослинництва

Тема 1. Будова декоративно-плодових рослин

1. Корінь як підземний орган рослини, його види. 2. Стебло, його видозміни та їх використання в садівництві. 3. Особливості будови квітки та суцвіть декоративних рослин.

Тема 2. Декоративні особливості деревних рослин.

1. Класифікація декоративних рослин. 2. Характеристика декоративних особливостей рослин. 3. Зміна форми декоративних дерев. 4. Оцінка декоративності рослин

Тема 3. Вимоги декоративних рослин до факторів зовнішнього середовища

1. Життєві форми деревних порід і їх декоративне значення. 2. Групування рослин за їх вибагливістю до кліматичних і екологічних факторів та родючості ґрунту. 3. Інтродукція рослин та її значення для садово-паркового будівництва.

Тема 4. Види ґрунтових субстратів та технології їх приготування

Характеристика складових при виготовленні субстратів. 2. Роль мінеральних добрив в збалансуванні поживного режиму ґрунтових субстратів. 3. Основні види ґрунтових субстратів при вирощуванні декоративних рослин на ринку України.

Тема 5. Розмноження декоративних рослин.

1. Генеративне (насіньове) розмноження деревних рослин (вирощування сіянців). 2. Вегетативне розмноження деревних рослин. 3. Мікроклональне розмноження декоративних рослин

Тема 6. Хвойні декоративні дерева та агротехніка їх вирощування

1. Значення хвойних дерев. 2. Ботанічна характеристика хвойних декоративних дерев. 3. Декоративні властивості хвойних дерев. 4. Способи розмноження хвойних декоративних дерев. 5. Агротехніка вирощування окремих хвойних декоративних дерев.

Тема 7 Декоративні хвойні кущі.

1. Декоративні властивості хвойних кущів. 2. Агротехніка вирощування декоративних хвойних кущів властивості хвойних кущів.

Змістовий модуль 2. Види декоративних рослин та агротехніка їх вирощування

Тема 8. Листопадні декоративні рослини

1. Значення декоративних листопадних дерев та їх використання при створенні декоративних композицій. 2. Декоративні властивості листопадних дерев. 3. Агротехніка вирощування листопадних декоративних дерев. 4. Вічнозелені листясні декоративні рослини.

Тема 9. Листопадні декоративні кущі.

1. Декоративні властивості листопадних кущів. 2. Агротехніка вирощування декоративних листопадних кущів. 3. Особливості використання листопадних кущів при формуванні декоративних композицій.

Тема 10. Ліановидні декоративні рослини.

1. Значення ліановидних декоративних рослин та вимоги до їх вирощування. 2. Агротехніка вирощування ліановидних декоративних рослин. 3. Використання ліановидних рослин при створенні декоративних композицій.

Тема 11. Рослини штучних водних об'єктів.

1. Рослини для штучних водойм. 2. Рослини для акваріумів

Тема 12. Плодові декоративні рослини.

1. Морфологічні особливості будови плодових культур. 2. Основні плодові рослини. 3. Технологія вирощування підщеп. 4. Основні способи щеплення плодових культур. 5. Закономірності росту і плодоношення плодових декоративних рослин.

Тема 13. Декоративні ягідні рослини

1. Значення дикорослих ягід у житті людини. 2. Основні ягідні культури та технології їх вирощування

Тема 14. Кімнатні декоративні рослини

1. Історія кімнатних декоративних рослин. 2. Кімнатні рослини і екологія житла. 3. Класифікація кімнатних декоративних рослин. 4. Вимоги кімнатних рослин до умов вирощування. 5. Використання кімнатних рослин для внутрішнього озеленення приміщень. 6. Типи ємностей і освітлення для декоративних кімнатних рослин

Структура навчальної дисципліни денної форми навчання наводиться у таблиці 2.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Ла б.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Основи декоративного рослинництва					
Тема 1. Будова декоративно-плодових рослин	11	2	2	7	-
Тема 2. Декоративні особливості деревних рослин	13	2	2	8	1
Тема 3. Вимоги декоративних рослин до факторів зовнішнього середовища	12	2	2	7	1
Тема 4. Види ґрунтових субстратів та технології їх приготування	13	2	2	8	1
Тема 5. Розмноження декоративних рослин	17	4	4	8	1
Тема 6. Хвойні декоративні дерева та агротехніка їх вирощування	12	2	2	7	1
Тема 7. Декоративні хвойні кущі	12	2	2	7	1
Разом за модулем 1.	90	16	16	52	6
Змістовий модуль 2. Види декоративних рослин та агротехніка їх вирощування					
Тема 8. Листопадні декоративні рослини	12	2	2	7	1
Тема 9. Листопадні декоративні кущі	13	2	2	8	1
Тема 10. Ліановидні декоративні рослини	11	2	2	7	-
Тема 11. Рослини штучних водних об'єктів	13	2	2	8	1
Тема 12. Плодові декоративні рослини	12	2	2	7	1
Тема 13. Декоративні ягідні рослини	13	2	2	8	1

Тема 14. Кімнатні декоративні рослини	16	4	4	7	1
Разом за модулем 2	90	16	16	52	6
Всього годин:	180	32	32	104	12

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 5

№	Теми
1	Загальне квітникарство
2	Агротехніка вирощування квітів закритого і відкритого ґрунту
3	Розмноження квіткових рослин
4	Декоративні рослини для озеленення вікон, балконів, терас і садів на дахах
5	Рослини для облаштування водних декоративних об'єктів

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальна робота чи індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ) студентів (за вибором) передбачає:

- написання рефератів (підготовку огляду наукової літератури по даній темі згідно завдання викладача);
- складання конспектів лекцій (українською мовою);
- підготовку ілюстративного матеріалу за темами, які вивчаються (виготовлення таб-лиць, схем малюнків, презентацій);
- розв'язування задач;
- підготовку матеріалів та доповідей до наукових конференцій.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 6

Поточний контроль (max = 40 балів)														Модульний контроль (max = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1												Модуль 2	Модуль 3				
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							ІНДЗ	МКР 1		МКР 2
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	10	30	30	100
2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2				

Критерії оцінювання

Усні відповіді оцінюються за такими критеріями:

0,5 бала – відповідь поверхнева на основі прочитаної лекції; відповідь хаотична, фрагментарна; відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті; розуміння і розкриття лише окремих позицій.

1 бал – відповідь послідовна, недостатньо структурована; роз'яснення переважної кількості позицій (без виділення основних позицій); використання тексту лекції та одного підручника.

1,5 бала – відповідь логічна, чітка, структурована; глибоке розуміння матеріалу, яке включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників.

2 бали – відповідь чітка, структурована, логічна; включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилення на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, власні наукові доробки; наведення власних прикладів; порівняльний аналіз.

Практичні навички (виконання практичної роботи) оцінюються за результатами виконання практичних занять. Максимальна кількість балів за виконання практичного заняття – *2-3 бали*. Практичне заняття може бути оцінена на максимальну кількість балів, якщо студент виконав всі завдання, оформив роботу, зробив висновки.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань. За кожне індивідуальне завдання студент максимально може отримати 10 балів:

1 бал – завдання виконано поверхнево.

2 бали – фрагментарне виконання лише частини (25 %) завдання.

3 бали – фрагментарне виконання лише частини (55 %) завдання.

4 бали – фрагментарне виконання лише частини (75 %) завдання.

5 балів – завдання виконано повністю. Стиль виконання – копіювальний (відтворення відомостей без чіткого усвідомлення їх суті).

6 балів – завдання виконано повністю. Стиль виконання – копіювально-алгоритмічний (частина відомостей відтворена без чіткого усвідомлення їх суті, частина відтворена і пояснена).

7 балів – завдання виконано повністю. Стиль виконання – евристичний (відтворення відомостей з елементами власних суджень).

8 балів – завдання виконано повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Використання новітніх джерел літератури. Стиль виконання – пошуковий.

9 балів – завдання виконано повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Використання новітніх джерел літератури. Стиль виконання – евристичний з елементами пошукового.

10 балів – завдання виконано повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Використання новітніх джерел літератури. Оригінальність. Виражений творчий

підхід у роботі над виконанням завдання. Стиль виконання – творчий.

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) проводиться письмово. Модульний зріз передбачає розв’язання тестових завдань (по 10 шт.) та письмових питань відкритого типу (2 шт.), які складаються на основі лекційного курсу, практичних занять і питань, які винесені на самостійне опрацювання. Питання відкритого типу можуть бути у вигляді теоретичних запитань або задач. Правильне розв’язання тестового завдання оцінюється у 2 бали. Правильна відповідь на теоретичне питання або правильний розв’язок задачі оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за модульну контрольну роботу – 30 балів (загалом 60 балів за дві модульні контрольні роботи).

Підсумковий контроль – екзамен. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й модульного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає іспит у комбінованій формі. При цьому на іспит виносяться бали, набрані з можливих 60 балів поточного контролю, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Для отримання оцінки потрібно набрати певну кількість балів згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 - 74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливі- стю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Географічна енциклопедія України: в 3 т.- Київ: кр.Рад.Енциклопедія.- 1989-1991 рр.
2. Деревья и кустарники, культивируемые в УССР. Киев: Наук. думка. 1985-1986.

3. Колесников А.И. Декоративная дендрология. М., 1974.
4. Никитинский Ю.И. Выращивание саженцев деревьев и кустарников в декоративном питомнике: Учебное пособие.-Л.: ЛТА, 1986.
5. Никитинский Ю.И., Соколова Т.А. Декоративное древоводство. Учебное пособие.- М.: Агропромиздат, 1990.
6. Нормы проектирования зеленых насаждений городов в различных природных зонах Украинской ССР: РСН 183-76 /Госстрой УССР.- Киев,1976.-117 с.
7. Озеленение населенных мест. Справочник./ Ерохина В.И., Жеребцова Г.П., Вольфтруб Т.И. и др. - М., 1987.- 480 с.
8. Плоды и семена деревьев и кустарников, культивируемых в Украинской ССР/ Кохно Н.А., Курдюк А.М., Дудик Н.М. и др.- Киев: Наук. думка, 1991. - 320 с.
9. Порайонный ассортимент деревьев и кустарников Украинской ССР. Киев: Урожай, 1976.-129 с.
- 10.Рекомендации по агротехнике выращивания саженцев декоративных кустарников. Отдел науч.-техн. информ. АКХ.-М., 1972.
- 11.Справочник работника зеленого строительства/ Лаптев А.А., Глазачев Б.А., Маяк А.С. - Киев: Будівельник, 1984.-152 с.
- 12.Типовые технологические карты на выращивание декоративных древесно-кустарниковых растений. Свердловск, 1977.
- 13.Холоденко Б.Г. Деревья и кустарники для озеленения в Молдавии. Кишинев: Штиинца, 1974.-267 с.

Додаткова:

- 1.Комплект плакатів та таблиць за темами курсу дисципліни.
- 2.Відеофільми (7 відеофільмів) по основних темах теоретичного і практичного курсу дисциплін «Декоративне рослинництво».
3. Навчально-методичні видання викладачів кафедри.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Основні складові частини рослинної клітини, їх функції.
2. Хімічний склад рослинної клітин.
3. Тканини рослин, їх основні види і функції.
4. Анатомічні і морфологічні особливості промислових квіткових культур (будова і функції кореня, стебла, листка, квітки).
5. Особливості догляду за рослинами, враховуючи види листків та листкорозміщення.
6. Механізм поглинання води та мінеральних речовин, їх вплив на формування споживчих властивостей рослин як товару.
7. Використання стимуляторів росту під час вирощування квіткової продукції.
8. На які групи поділяються дерева за ростом.
9. Охарактеризуйте кожну з них.
10. Які основні декоративні властивості дерев і кущів? Дайте їм коротку характеристику.

11. За якими показниками визначаються декоративні властивості: крони, квіток, листків, плодів, стовбура? Дайте їм коротку характеристику.
12. Охарактеризуйте основні декоративні властивості листя.
13. За якими показниками визначають декоративність квіток? Дайте їм характеристику.
14. На які групи поділяють рослини за періодом цвітіння? За якими критеріями визначають декоративні якості плодів і якими вони бувають?
15. Охарактеризуйте шкалу оцінки декоративності рослин.
16. На які життєві форми поділяють деревні декоративні рослини?
17. Охарактеризуйте кожен форму декоративних деревних рослин.
18. Які основні вимоги деревних декоративних рослин до умов вирощування? Охарактеризуйте кожен з них і їх вплив на ріст і розвиток декоративних деревних рослин.
19. Що розуміють під внесенням добрив при вирощуванні декоративних рослин і яка їх роль?
20. Охарактеризуйте роль макро- і мікроелементів в рості та розвитку декоративних рослин;
21. Які є види органічних добрив? Значення використання сидератів в підвищенні родючості ґрунтів?
22. Види мінеральних добрив та їх характеристика;
23. Види мікродобрив та їх характеристика.
24. Які вимоги декоративних рослин до поживного режиму ґрунту.
25. Види добрив, їх класифікація та характеристика.
26. Генеративне (насінове) розмноження деревних рослин (вирощування сіянців).
27. Вегетативне розмноження деревних рослин.
28. Мікроклональне розмноження декоративних рослин.
29. Визначення поняття ґрунт і яке його значення при вирощуванні декоративних рослин?
30. Що таке обробіток ґрунту і його завдання.
31. Групи знарядь і машин для обробітку ґрунту.
32. Основний обробіток ґрунту та його значення для вирощування декоративних рослин.
33. Які вимоги ставляться до передпосівного обробітку ґрунту.
34. Назвіть основні способи посіву-посадки декоративних рослин.
35. В чому полягає догляд за декоративними рослинами.
36. Якими методами проводять боротьбу з бур'янами, шкідниками та хворобами декоративних рослин.
37. Як проводять підготовку ґрунту при вирощуванні розсади декоративних рослин.
38. В чому полягає різниця в підготовці ґрунту для вирощування розсади та посадці декоративних рослин.
39. Завдання по вирощуванню декоративних деревних рослин. 40. Основний, додатковий та обмежений асортимент.

41. Стандарти на декоративні деревні рослини.
42. Класифікація кімнатних декоративних рослин.
43. Використання кімнатних декоративних рослин для внутрішнього озеленення приміщень.
45. Типи ємностей і освітлення для декоративних кімнатних рослин.
46. Ботанічна характеристика хвойних декоративних дерев.
47. Декоративні властивості хвойних дерев.
48. Способи розмноження хвойних декоративних дерев.
49. Агротехніка вирощування окремих хвойних декоративних дерев.
50. Систематика та вимоги до умов вирощування декоративних кущів.
51. Декоративні властивості кущів.
52. Агротехніка вирощування декоративних кущів.
53. Особливості використання кущів при формуванні декора-тивних композицій.
54. За якими показниками класифікуються багаторічні декоративні рослини.
55. Як поділяють багаторічні декоративні рослини за використанням? Дайте їх характеристику.
56. Як змінюється декоративна цінність багаторічних рослин протягом декількох років.
57. Розкажіть способи розмноження багаторічників та охарактеризуйте кожен з них.
58. За якими показниками визначається декоративність багаторічників.
59. Ботанічна характеристика ліановидних декоративних рослин.
60. Декоративні властивості ліановидних рослин.
61. Агротехніка вирощування окремих ліановидних рослин.
62. Класифікація однорічних декоративних рослин.
63. Вимоги однорічних декоративних рослин до умов вирощування.
64. Агротехніка вирощування декоративних однорічних рослин.
65. Використання однорічних декоративних рослин при формуванні декоративних композицій.
66. Класифікація садивного матеріалу та його основні ознаки.
67. Особливості вирощування сіянців основних деревних порід у відкритому ґрунті.
68. Вирощування сіянців у закритому ґрунті.
69. Передпосівний та передсадивний обробіток ґрунту.
70. Передпосівний та передсадивний обробіток ґрунту